

МБРР в Україні складається з 20 проектів, з яких 17 інвестиційних проектів – знаходяться на стадії реалізації та 3 системні проекти, на загальну суму 4 068,93 млн дол. США та 737,05 млн євро, вибірка коштів за якими складає 3 003,49 млн дол. США та 657,5 млн євро (73,82 % загальної суми позик) [2].

У цілому надання позик здійснюється на основі певних принципів:

–кредити МБРР видає тільки під ефективні капіталовкладення;
–рішення про надання кредитів враховує різні ризики, але головним є можливість повернення позики;

–кредит надається тільки під гарантії уряду.

При цьому МБРР зазвичай використовує дві форми фінансування системні позики та інвестиційні кредити. Основними видами діяльності МБРР є:

–гарантування приватних інвестицій;

–довгострокове кредитування державних програм розвитку економіки;

–фінансування модернізації, реконструкції та розвитку об'єктів інфраструктури [1].

Проекти, що реалізуються МБРР в Україні у 2021-2022 рр., наведені в таблиці 1.

Таблиця 1 – Обсяг фінансування України по лінії МБРР у 2021-2022 р

Назва проекту	Обсяг фінансування, млн дол. США
2021 рік	
Додаткове фінансування проекту «Екстрене реагування на COVID-19 та вакцинація в Україні»	14
Удосконалення вищої освіти в Україні заради результатів	200
Екстрене реагування на COVID-19 та вакцинація в Україні	4,9
Підвищення стійкості української енергосистеми для інтеграції в європейську енергомережу ENTSO-E.	211
Додаткове фінансування для протидії COVID-19 в рамках Проекту доступу до довготермінового фінансування	100
2022 рік	
Додаткова позика до Другої позики на політику розвитку в сфері економічного відновлення	489,25
Друге додаткове фінансування проекту «Екстрене реагування на COVID-19 та вакцинація в Україні»	91,2

Джерело: складено на основі [2, 3].

За результатами проведеного аналізу можна зробити висновок про важливість і необхідність подальшої співпраці України з МБРР, особливо в напрямку фінансування проектів спрямованих на модернізацію і розбудову інфраструктури.

Список використаних джерел

1. Офіційний сайт Світового банку. URL: <https://www.vsemirnyjbank.org/ru/who-we-are/ibrd>
2. Світовий банк. Міністерство фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/uk/svitovij-bank>
3. Співпраця з міжнародними фінансовими організаціями. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/about/international/financial-institutions>

Кравець А. В., Кожем'яко А. В., здобувачі вищої освіти гр. ФК-191
Науковий керівник – **Парубець О. М.**, д.е.н., професор
Національний університет «Чернігівська політехніка»

СПІВПРАЦЯ УКРАЇНИ З ЄВРОПЕЙСЬКИМ БАНКОМ РЕКОНСТРУКЦІЇ І РОЗВИТКУ

Європейський банк реконструкції та розвитку був створений у 1991 р., для сприяння переходу до ринкової економіки, підтримки економічних реформ, розвитку приватного бізнесу і інфраструктури у країнах Східної та Центральної Європи [1].

Співпраця України з ЄБРР розпочалася в квітні 1992 р. коли наша держава офіційно стала учасницею зазначеного міжнародного фінансового інституту, здійснивши внесок у сумі 240 110 тис. євро або 0,81% суми його установчого капіталу. На сьогоднішній день ЄБРР є одним з найбільших інвесторів коштів в проекти, що реалізуються в державному і приватному секторах.

Серед стратегічних напрямів ЄБРР в Україні виділяються наступні: сприяння розвитку приватного банківського сектору; розвиток приватних підприємницьких ініціатив шляхом надання прямого фінансування і відкриття кредитних ліній; фінансова, консультаційна підтримка реформ у інфраструктурному секторі національної економіки; впровадження енерго-зберегаючих технологій з метою реструктуризації енергетичного комплексу; технічна допомога, надання консалтингових послуг підприємствам державної, комунальної, приватної форм власності в сфері розробки і управління інвестиційними проектами; допомога в залученні приватних інвестицій в АПК України [1].

ЄБРР згідно зі Стратегією співпраці з Україною на 2019– 2023 рр., здійснює свою діяльність на таких принципах:

- сприяння приватизації та комерціалізації в державному секторі для підвищення конкурентоспроможності;
- сприяння добросовісній конкуренції в приватному секторі та підтримка компаній, які використовують кращі практики;
- зміцнення енергетичної безпеки та підвищення енергоефективності;
- підвищення стійкості фінансової системи шляхом зміцнення банківського сектора та розвитку ринків капіталу та небанківського фінансування в Україні [1].

З 1992 р. по 31 серпня 2019 р. Європейський банк реконструкції та розвитку реалізував в Україні 440 проектів, з яких у 2019 р. 184 проекти є діючими. Загальна сума інвестицій за цей період склала 14 млрд 225 млн євро. Найбільшим проектом є будівництво чорнобильського саркофагу «Укриття», яке розпочалося в березні 2004 р.[1].

Аналізуючи інвестиційну активність ЄБРР в Україні, слід відзначити, що у 2015–2018 рр. спостерігалось скорочення кількості профінансованих проектів. Якщо у 2014 р. Банком було затверджено реалізацію 36 проектів, то у 2016–2017 рр. – усього 27, а у 2018 р. – 28. Це супроводжувалося різким скороченням обсягів фінансування проектів в Україні у 2016–2018 рр. – більше, ніж удвічі – порівняно з 2014 р. [2].

Причинами даного скорочення є погана підготовка проектів та документації, нереальність втілення їх у життя та відсутність прозорої системи спостереження за ефективністю використання коштів, що збільшує ризик інвесторів та кредиторів.

У сфері інфраструктури реалізуються 7 проектів на загальну суму 109 млн євро та 45 млн дол. США інвестицій ЄБРР.

Проекти ЄБРР у сфері інфраструктури забезпечують покращення роботи очисних споруд та якості стічних вод, зменшення забруднення повітря, землі та води, зниження рівня втрат електроенергії та газу, підвищення енергоефективності, підвищення якості послуг тепловодопостачання, а отже, створюють передумови для подальшого інвестиційного розвитку України та підвищення її конкурентоспроможності. У попередні роки Банком тож здійснювалося фінансування проектів, що забезпечують розвиток мережі та поліпшення стану автомобільних доріг і мостів.

У сфері промисловості та агробізнесу реалізуються 12 проектів на загальну суму 356 млн євро та 130,32 млн дол. США інвестицій ЄБРР. Інвестиції Банку в проекти даної сфери забезпечують впровадження кращих екологічних практик і поліпшення стану навколишнього середовища завдяки значному скороченню викидів CO₂ та збільшенню ефективності виробничої діяльності. Крім того, дані проекти дозволяють підвищити ефективність та продуктивність виробництва за рахунок впровадження сучасних ІТ-рішень і методів ведення сільського господарства, розширити та диверсифікувати експорт, включаючи країни ЄС [1, 2].

У фінансовій сфері реалізуються 3 проекти на загальну суму 205 млн грн і 80 млн євро інвестицій ЄБРР. Співпраця з ЄБРР у даній сфері сприяє підвищенню довіри

населення до ринку, розширенню доступу до фінансування суб'єктів господарювання реального сектора економіки, зокрема проектів щодо відновлюваних джерел енергії та підвищення енергоефективності [1, 2].

У 2020 році ЄБРР інвестував 800 млн євро у 68 приватних бізнесів та 32 муніципальні проекти. У державному секторі станом на 01.11.2021 на стадії реалізації знаходиться 8 проектів загальним обсягом 1,7 млрд євро, для реалізації яких кредити ЄБРР залучено державою або під державні гарантії [1, 2].

Станом на початок травня 2022 року сукупний обсяг виділеного Україні Банком фінансування становить 16,5 млрд євро в рамках 510 проектів. На стадії реалізації знаходиться 9 спільних з ЄБРР проектів загальним обсягом позик 1 764,0 млн євро. Обсяг використання коштів позик ЄБРР за цими проектами станом на 30 квітня 2022 року – 600,67 млн євро (34,1 % загальної суми позик) [3].

У зв'язку зі збройним вторгненням російської федерації в Україну Рада директорів ЄБРР у березні 2022 року ухвалила рішення про початковий "пакет заходів для стійкості" у розмірі 2 млрд євро, що передбачає фінансування заходів для допомоги громадянам, компаніям і країнам, які зазнали впливу війни Росії проти України. Кошти нового проекту підтримки буде спрямовано на фінансування вже започаткованих або нових проектів, а також для підтримки ліквідності таких підприємств, як Укрзалізниця, Укренерго, Нафтогаз та інших [2].

Європейський банк реконструкції та розвитку є важливим інвестором, який за період співпраці з Україною профінансував реалізацію більш ніж 400 проектів на загальну суму понад 14 млрд євро [1].

Співпраця України з ЄБРР набуває особливої актуальності в умовах війни Росії проти України та необхідності отримання значної суми коштів на відновлення, модернізацію та реконструкцію об'єктів інфраструктури, енергетичного комплексу, розвиток малого і середнього бізнесу, впровадження новітніх екологічних та ресурсозберігаючих технологій.

Список використаних джерел

1. Офіційний сайт Європейського банку реконструкції та розвитку. URL: <https://www.ebrd.com/ru/home.html>
2. Міністерство фінансів України: Європейський банк реконструкції та розвитку. URL: <http://surl.li/cgzhhb>.
3. Національний банк України: Співпраця з міжнародними фінансовими організаціями. URL: <https://bank.gov.ua/ua/about/international/financial-institutions>
4. Хімії Б. І. Європейський банк реконструкції та розвитку: співпраця з Україною. *Бізнес Інформ*. 2019. №10. С. 64–69. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2019-10-64-69>

Артеменко В. В., Миненко О. О., здобувачі вищої освіти гр. ФК-191
Науковий керівник – **Парубець О. М.**, д.е.н., професор
Національний університет «Чернігівська політехніка», місто Чернігів, Україна.

ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ В УКРАЇНІ

Мінливість соціально-економічних факторів на просторах національної та світової економіки створюють нові виклики для багатьох держав. В умовах масштабних кризових явищ, таких як пандемія COVID-19, військова агресія, інфляційні процеси тощо, створюються умови для зростання соціальної напруги, зниження рівня життя населення, поглиблюються соціально-економічні диспропорції розвитку територіальних громад. Враховуючи всі складнощі Україна має підтримувати соціальний порядок та добробут власних громадян. Саме тому тема присвячена дослідженню фінансового забезпечення сфери соціального захисту населення є своєчасною і актуальною.